

forholdet, der til Dels er forskelligt i de forskellige Landsdele. Det vil altsaa ses, at der er en Mængde Vanskeligheder, som det ikke er let at komme ud over. Imidlertid er der jo i andre Lande blevet lovgivet paa dette Omraade, saaledes i England, Tyskland, Sverige og Norge, og jeg maa erkende, at der der er lovgivet paa en ikke saa lidt strengere Maade end her foreslaas. Det er dog ikke at ønske, at man her skulde komme til at lovgive paa samme Maade som i de nævnte Lande. Thi i England er det saaledes, at der saa godt som ikke uddannes nogen eneste Lærling, den engelske Bagerstand rekrutteres næsten udelukkende af indvandrede fremmede, hovedsagelig Tyskere. Men det skulde jo dog ikke være Resultatet, at man blev nødt til at importere fremmed Arbejdskraft. Man bør ikke ordne Lærlingeforholdene saaledes, at man ikke kan oplære Landets egne Børn i et Fag, der passer godt for Landets Forhold. I Norge har man gentagne Gange maattet forandre Lovgivningen paa dette Omraade, og Tilfredshed med det nuværende System er der absolut ikke. Det har udøvet en meget hemmende Indflydelse paa Bagerivirksomheden i det hele taget.

Spørges der nu: Er det naturligt, at der lovgives paa et Omraade som dette, at der opstilles hemmende Indskrænkninger med Hensyn til Virksomhedens Udøvelse, kan der maaske siges: Ja, til en vis Grad, hvad angaar de sanitære Forhold. Men der er jo allerede for næsten alle Købstæders og Københavns Vedkommende i Sundhedsvedtægterne vidtgaaende Forskrifter, der i høj Grad bidrage til at gøre det personlige Ansvar effektivt, som den vedkommende Leder har, ikke alene for selve Bagerierne, men ogsaa for det der beskæftigede Personale. Disse Forskrifter kan det være meget vanskeligt og mange Gange umuligt at opretholde paa en tilstrækkelig Maade. Naar man nu her er skredet til at fremsætte et særligt Lovforslag, der omfatter ikke alene de Bagerier, der i Henhold til Fabrikloven komme ind under Fabriktilsynet, men ogsaa alle andre Bagerier, er det vel særlig begrundet i, at det efter at en Mængde af de store Bagerier vare inddragne under Fabrikloven med Hensyn til Tilsynet med Driften i sin Helhed og med Hensyn til Lærlingenes Uddannelse, vilde være mindre naturligt og rigtigt, hvis den største Part af Bagerierne her i Landet, hvor Lærlingene særlig uddannes, hvor der altsaa arbejdes med Haandkraft, ikke ogsaa skulde ind

under lignende Forhold. Man kunde sige: Gøres der for stærk Brug af de unge i Maskinbagerierne, lettes deres Arbejde dem dog der ved Maskinerne. Man kunde tænke sig, at der der, hvor der anvendes Haandkraft, kunde være mere Trang til et Tilsyn med, at de unge ikke overanstreges, og det er derfor i og for sig rigtigt, at alle Bagerier stilles nogenlunde lige, naar der i det hele taget skal lovgives paa dette Omraade. Naar der nu spørges, om man er særlig begejstret for en Lovgivning af denne Natur, maa jeg Sandheden tro sige, at det er man ikke, og det er naturligvis heller ikke alt, hvad der kan gribe hennende ind i Erhvervsvirksomheden, som Lovgivningen skal sætte sit Stempel paa. En saadan Indgriben er man noget ængstelig for af flere Grunde, og man mener vel ogsaa, at det Tilsyn, som af de stedlige Politivirgheder udøves med Hensyn til de sanitære Forhold, i og for sig maatte være tilstrækkeligt, men der er et enkelt Punkt, hvor man for Provinsens Vedkommende særlig kunde ønske, at Lovgivningsmagten vilde gribe ind. Det er med Hensyn til Kravene om et ugentligt Fridøgn for Arbejderne. Her kommer ogsaa Ejenommelighederne ved de forskellige Driftsmaader frem. Thi medens der her i København allerede i flere Aar ved frivillig Overenskomst mellem Svende og Mestre har været indført et ugentligt Fridøgn, har det ikke fundet Sted i Provinserne. Grunden hertil er, at medens man i København som Regel har 100—200 lediggaaende Svende, der ere parate til at tage Arbejdet de Nætter, der ere Frinætter for de til daglig arbejdende Svende, er det samme naturligvis ikke Tilfældet i Provinsbyerne, end ikke i de store og endnu mindre i de smaa Byer eller paa Landet. Skal der altsaa der indføres et Fridøgn, maa det være Forudsætningen, at Reglen bliver fælles for alle, saaledes at den ene Konkurrent ikke kan arbejde, naar den anden er nødsaget til at standse. At faa dette gennemført ad Frivillighedens Vej, hører jo næsten til det umulige. Det Tillæg til Helligdagsloven, som i sin Tid var til Behandling her, hvorefter Arbejdet i Bagerierne i Provinserne skulde standses i en vis Tid, idet der ikke maatte arbejdes fra 12 Middag om Søndagen til Mandag Morgen, kunde maaske i og for sig have løst den stillede Opgave paa en Maade, som Bagerstanden kunde være tilfreds med, naar Administrationen saa for øvrigt vilde overlade det sanitære Tilsyn til de lokale Autoriteter. Med Hensyn til den anden Hovedside